הַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח

בֵּית־הַשִּׁטָּה

תש״י

מאבות אל בנים, דרך כל הדורות נמסר דבר יציאת מצרים, זכרון אישי, אשר איננו מחויר ואיננו דוהה. "בכל דור ודור חיב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים". אין לך שיא של הכרה היסטורית מרומם מזה, ואין לך התמזגות של יחיד וכלל – ברחבי כדור העולם ובעמקי הדורות — גדולה מאשר בצו פזגוני עתיק זה. איני יודע שום זכרון עתיק שכלו מופנה לקראת העתיד, שכלו סמל להוה ולעתידנו כמו „זכר ליציאת מצרים".

איזה יצר חרות עמוק טבוע בלב עם שיכול היה באביב ימיו ליצור יצירה גאונית כזאת ולמסור אותה מ ד ו ר ל ד ו ר.

(ב. כצנלסון)

כִּי-הִנֵּה הַסְּתָיו עָבָר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ:
הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ
וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ: הַתְּאֵנָה חָנְטָה
פַגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ:

שִׁיר אָבִיב

מַה יָּפִית, הָאָבִיב!
בַּשָּׂדֶה, בָּאָחוּ
הַצִּיצִים יִפְרָחוּ,
צַהֲלַת חַיִּים סָבִיב.
מַה יָּפִית, הָאָבִיב!
מַה נָּעַמְתָּ, הָאָבִיב!

מַה יָּפִית, הָעוֹלָם!
יַם הַדָּגָן שָׁטוּחַ
רַךְ גַּלִּים בָּרוּחַ,
וּמְאִירִים פְּנֵי הָאֲגַם.
מַה יָּפִית, הָעוֹלָם!
מַה נָּעַמְתָּ, הָעוֹלָם!

מַה יָּפִית, בֹּקֶר אוֹר!
כָּל עָנָף, כָּל עֵשֶׂב
יִגְמְעוּ טַל כֶּסֶף,
יִשְׁתּוּ טַל, יָפִיצוּ מוֹר.
מַה יָּפִית, בֹּקֶר אוֹר!
מַה נָּעַמְתָּ, בֹּקֶר אוֹר!

שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה:

אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים:
דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים:

אֶל־גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנָּחַל,
לִרְאוֹת הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים:

הַגִּידָה לִּי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ
בַּצָּהֳרָיִם: אִם־לֹא תֵדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי־לָךְ
בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת־גְּדִיֹּתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת
הָרֹעִים:
אָנָה הָלַךְ דּוֹדֵךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים אָנָה פָּנָה דוֹדֵךְ
וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ: דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לַעֲרוּגוֹת הַבֹּשֶׂם
לִרְעוֹת בַּגַּנִּים וְלִלְקֹט שׁוֹשַׁנִּים:
קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה־זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים מְקַפֵּץ עַל
הַגְּבָעוֹת: דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים:
לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה בַּכְּפָרִים: נַשְׁכִּימָה
לַכְּרָמִים נִרְאֶה אִם־פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח הַסְּמָדַר הֵנֵצוּ
הָרִמּוֹנִים:
עָנָה דוֹדִי וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי
לָךְ: כִּי הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ:
הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר
נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ:

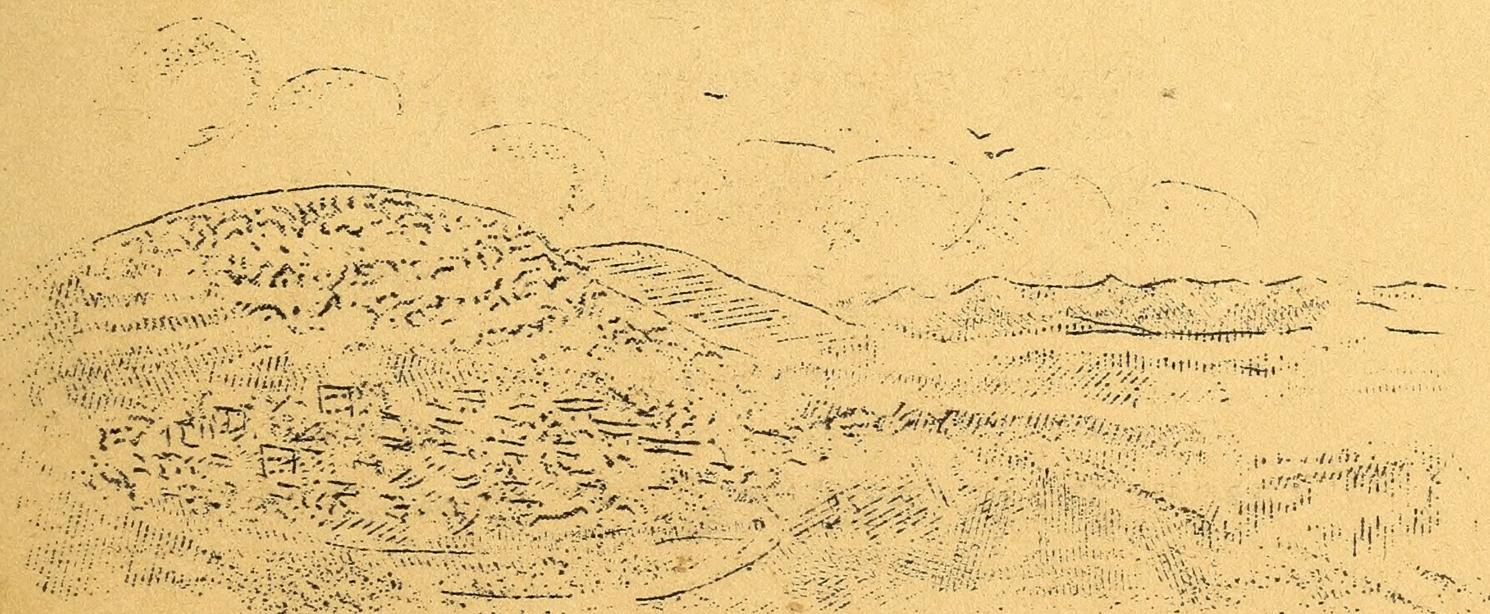

הִגִּיעַ לֵיל פֶּסַח כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אוֹמֵר
הַלֵּל כִּי בְּלַיְלָה זֶה אוֹצְרוֹת טְלָלִים
נִפְתָּחִים:

טַל תֵּן לִרְצוֹת אַרְצֵךְ·
שִׁיתֵנוּ בְרָכָה בְּדִיצֵךְ·
רֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ בְּהַפְרִיצֵךְ·
קוֹמֵם עִיר בָּהּ חֶפְצֵךְ·
בְּטָל·

טַל צַוֵּה שָׁנָה טוֹבָה וּמְעֻטֶּרֶת·
פְּרִי הָאָרֶץ לְגָאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת·
עִיר כַּסֻּכָּה נוֹתֶרֶת·
שִׂימָהּ בְּיָדְךָ עֲטֶרֶת·
בְּטָל·

טַל יַעֲסִיס צוּף הָרִים·
טְעַם בִּמְאֹדָךְ מוּבְחָרִים·
חֲנוּנֶיךָ חַלֵּץ מִמַּסְגְּרִים·
זִמְרָה נַנְעִים וְקוֹל נָרִים·
בְּטָל·

הנני

מוכן ומזומן לקיים המצוה לספר ביציאת מצרים יחד עם כל ישראל:

הא

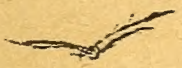
לחמא עניא · זה לחם העני שאכלו אבותינו בארץ מצרים · כל דכפין ייתי ויכול · כל הכמה לחרות יאר־נרה ויפסח עמנו:

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. כל דכפין ייתי ויכול. כל דצריך ייתי ויפסח. השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל. השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין:

(אוכלים מצה ומרור ושותים כוס ראשונה:)

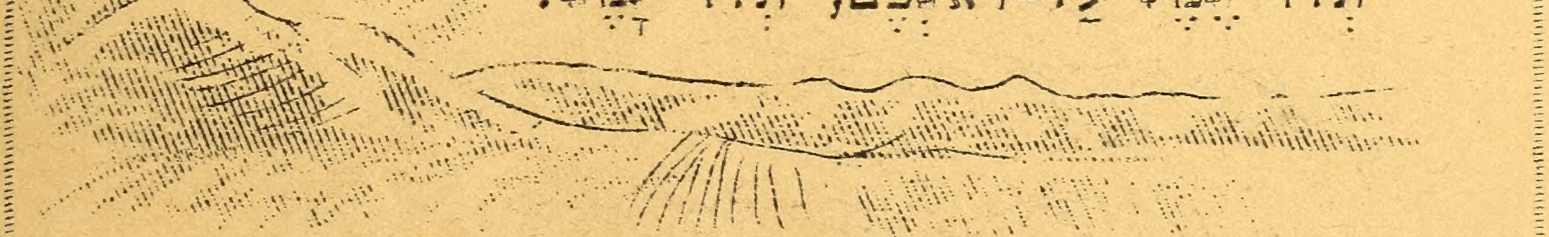
עַם שֶׁמֶשׁ הַשְׁכִּימוּ לֶהָרִים – וּמְצָאתֶם
הַזָּהָב הַטּוֹב וְהַכֶּתֶם.
וִהְיִיתֶם רִאשׁוֹנִים לְאוֹר שֶׁמֶשׁ, וּשְׁאַבוּ
אִישׁ אִישׁ מְלֹא נִשְׁמָתוֹ וּלְבָבוֹ.
וִיקַר בֹּקֶר-אֵל, בְּעוֹדוֹ חָדָשׁ וְרָטֹב,
יַעֲבָרְכֶם-נָא עָבֹר וְשָׁטֹף.

וְכָל-נוֹשָׁן וּבָלֶה בִּלְבַבְכֶם – יִתְחַדָּשׁ!
וְכָל פִּגּוּל וּפְסוּל בּוֹ – יִתְקַדָּשׁ!

– – – – – – – – – – – – – –

––– וְאִם-תֹּהוּ בַּקֶּשְׁתֶּם אוֹר-שֶׁמֶשׁ לָעַיִן –
צְאוּ וּבְרָאוּהוּ מֵאַיִן!
חִצְבוּהוּ מִסֶּלַע, מִצּוּרִים נַקְּרוּהוּ,
מִפְּנוֹת לְבַבְכֶם מְשְׁכוּהוּ!
וְחַי אֶל הָאוֹר, כִּי-כַאֲשֶׁר יֻוֹשַׁף
כֵּן יִפְרֹץ וְלָעַד לֹא-יֵאָסֵף;
וְגַם-נִדְּחֵיכֶם יָקוּמוּ וָבָאוּ
וְאֲלֵיכֶם אֶת-נַפְשָׁם יִשָּׂאוּ,
וּבְחֵיקְכֶם יַנִּיחוּ אֶת כָּל-גַּעְגּוּעֵיהֶם
הַקְּדוֹשִׁים – וּמְסָרוּם לִבְנֵיהֶם,
וְדוֹרוֹת לַדּוֹרוֹת יַנְחִילוּ וִיצַוּוּ:
חַיּוּ, עִבְדוּ הַרְבֵּה וְקַוּוּ!
הוֹ, גְּמוּלֵי מֵחשֶׁךְ, עֲתִיקֵי מֵאֶמֶשׁ –
תְּלוּ שֶׁמֶשׁ עַל-רָאשֵׁכֶם, תְּלוּ שָׁמֶשׁ!

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות? שבכל הלילות ובכל הימים אנו טרודים בדאגות ושקועים בחולין; והלילה הזה כלנו מכנסים, מסבים יחדיו ומכונים את לבנו לשמחת החג.

עבדים

היינו לפרעה במצרים - ויוציאנו יי אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה: ואלו לא הוציא הקדוש-ברוך-הוא את אבותינו ממצרים · הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים:

עבדים היינו - עתה בני חורין:

ואפילו כלנו חכמים · כלנו נבונים · כלנו זקנים · כלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים · וכל המרבה לספר ביציאת מצרים · הרי זה משבח:

בכל דור ודור חיב אדם לראות

את עצמו כאלו הוא

יצא ממצרים:

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן-עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני-ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה: עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית:

ליל שמורים הוא לכל בני ישראל לדורותם:

וימת יוסף וכל-אחיו וכל הדור ההוא: ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם: ויקם מלך-חדש על מצרים אשר לא-ידע את-יוסף: ויאמר אל-עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו: הבה נתחכמה לו פן-ירבה והיה כי-תקראנה מלחמה ונוסף גם-הוא על-שנאינו ונלחם-בנו ועלה מן-הארץ: וישימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה את-פתם ואת-רעמסס: וכאשר יענו אתו כן ירבה וכן יפרץ ויקצו מפני בני ישראל:

ויעבדו מצרים את-בני ישראל בפרך: וימררו
את-חייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים ובכל
עבדה בשדה את כל-עבדתם אשר-עבדו בהם
בפרך:

ויצו פרעה את-הנגשים בעם ואת-שטריו
לאמר: לא תאספון לתת תבן לעם ללבן
הלבנים כתמול שלשם הם ילכו וקששו
להם תבן: ואת-מתכנת הלבנים אשר הם
עשים תמול שלשם תשימו עליהם לא
תגרעו ממנו כי נרפים הם: תכבד
העבדה על האנשים ויעשו בה:

היו ישראל מקששים את הקש במדבר
ורומסים בחמר: רחל בת בנו של
שותלח היתה הרה ללדת ורמסה בחמר
עם בעלה ויצא הולד ממעיה ונתערב
בתוך המלבן וירד מיכאל והעלהו
לפני כסא הכבוד: אותו לילה נגזר
גזר דין על מצרים:

וַיְהִי

בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל-אֶחָיו וַיַּרְא בְּסִבְלֹתָם
וַיַּרְא אִישׁ מִצְרִי מַכֶּה אִישׁ-עִבְרִי מֵאֶחָיו: וַיִּפֶן כֹּה
וָכֹה וַיַּרְא כִּי-אֵין אִישׁ וַיַּךְ אֶת-הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ
בַּחוֹל: וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי-אֲנָשִׁים עִבְרִים
נִצִּים וַיֹּאמֶר לָרָשָׁע לָמָּה תַכֶּה רֵעֶךָ: וַיֹּאמֶר מִי שָׂמְךָ
לְאִישׁ שַׂר וְשֹׁפֵט עָלֵינוּ הַלְהָרְגֵנִי אַתָּה אֹמֵר כַּאֲשֶׁר
הָרַגְתָּ אֶת-הַמִּצְרִי וַיִּירָא מֹשֶׁה וַיֹּאמַר אָכֵן נוֹדַע הַדָּבָר:
וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה וַיְבַקֵּשׁ לַהֲרֹג אֶת-מֹשֶׁה
וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַרְעֹה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיְהִי
רֹעֶה אֶת-צֹאן יִתְרוֹ כֹּהֵן מִדְיָן:

וַיִּנְהַג אֶת-הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל-הַר הָאֱלֹהִים
חֹרֵבָה: וַיַּרְא וְהִנֵּה סְנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל:
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אָסֻרָה-נָּא וְאֶרְאֶה אֶת-הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה
מַדּוּעַ לֹא-יִבְעַר הַסְּנֶה: וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ
הַסְּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר
יְהוָה רָאֹה רָאִיתִי אֶת-עֳנִי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרָיִם וְאֶת
צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נֹגְשָׂיו כִּי יָדַעְתִּי אֶת-מַכְאֹבָיו:
וְעַתָּה לְכָה וְאֶשְׁלָחֲךָ אֶל-פַּרְעֹה וְהוֹצֵא אֶת-עַמִּי
בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם: וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיֶּאֱסֹף אֶת-כָּל-זִקְנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל-מֹשֶׁה
מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה:

בֹּא מִצְרַיְמָה וּבָאתָ אֶל הַנַּעֲנִים וְהָאֻמְלָלִים, אֶל כָּל הַנֶּאֱנָחִים וְהַנִּדְכָּאִים, וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי עֲבָדִים הֵם — וְהֵם לֹא יָבִינוּ; וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי אֻמְלָלִים הֵם - וְהֵם לֹא יֵדָעוּ; וְכִי גָדוֹל עָנְיָם וְנוֹרָא לַחֲצָם - וְהֵם לֹא יַאֲמִינוּ; וּפָקַחְתָּ אֶת עֵינֵיהֶם בְּחֹזֶק-יָד עַל כָּל לַחֲצָם וְעַל כָּל עָנְיָם וְגָאַלְתָּ אוֹתָם. וְעַם רָב יִמָּשֵׁךְ אַחֲרֶיךָ מִקֶּרֶב אַחֶיךָ, אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ וַאֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ עוֹד, וּמִקֶּרֶב כָּל הָעָם מִסָּבִיב אֲשֶׁר רַע וָמַר לָהֶם. וְהָיִיתָ לְאַב הֲמוֹן-אָדָם-רָב וּלְרֹאשׁ שְׁבָטָיו, וְעָשִׂיתָ מִן הַתּוֹלָעִים - אָדָם וּמִן הָאָדָם - עָם וּמֵעַפְרוֹת חוֹל - אָרֶץ.

הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב:

הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב: אֶל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַיְבוּסִי אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית-אָבֹת שֶׂה לַבָּיִת: וְכָכָה תֹּאכְלוּ אֹתוֹ מָתְנֵיכֶם חֲגֻרִים נַעֲלֵיכֶם בְּרַגְלֵיכֶם וּמַקֶּלְכֶם בְּיֶדְכֶם וַאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּחִפָּזוֹן:

וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת-בְּצֵקוֹ טֶרֶם יֶחְמָץ מִשְׁאֲרֹתָם צְרֻרֹת בְּשִׂמְלֹתָם עַל-שִׁכְמָם: וַיֹּאפוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי-גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם-צֵדָה לֹא-עָשׂוּ לָהֶם:

הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב:

זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה
אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם
מִבֵּית עֲבָדִים:

וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת-הָעָם וְלֹא-נָחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ
אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר אֱלֹהִים פֶּן-
יִנָּחֵם הָעָם בִּרְאֹתָם מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיְמָה: וַיַּסֵּב
אֱלֹהִים אֶת הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם-סוּף וַחֲמֻשִׁים
עָלוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:

וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם וַיֵּהָפֵךְ לְבַב
פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל-הָעָם וַיֹּאמְרוּ מַה-זֹּאת עָשִׂינוּ
כִּי-שִׁלַּחְנוּ אֶת-יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ: וַיֶּאְסֹר אֶת-רִכְבּוֹ
וְאֶת-עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ:

וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיַּשִּׂיגוּ אוֹתָם חֹנִים עַל-הַיָּם
כָּל-סוּס רֶכֶב פַּרְעֹה וּפָרָשָׁיו וְחֵילוֹ עַל-פִּי הַחִירֹת לִפְנֵי
בַּעַל צְפֹן: וּפַרְעֹה הִקְרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-עֵינֵיהֶם
וְהִנֵּה מִצְרַיִם נֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירְאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי-
יִשְׂרָאֵל אֶל-יְהוָה: וַיֹּאמְרוּ אֶל-מֹשֶׁה הֲמִבְּלִי אֵין-קְבָרִים
בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לָמוּת בַּמִּדְבָּר מַה-זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ
לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרָיִם: הֲלֹא-זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ
בְמִצְרַיִם לֵאמֹר חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעַבְדָה אֶת-מִצְרָיִם כִּי טוֹב
לָנוּ עֲבֹד אֶת-מִצְרַיִם מִמֻּתֵנוּ בַּמִּדְבָּר: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-
הָעָם אַל-תִּירָאוּ הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ אֶת-יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר-
יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת-מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא
תֹסִפוּ לִרְאֹתָם עוֹד עַד-עוֹלָם:

תניא, היה רבי מאיר אומר: בשעה שישראל היו עומדים על שפת הים היו שבטים מנצחים זה עם זה: זה אומר אני יורד תחלה לים. וזה אומר אני יורד תחלה לים: קפץ שבטו של בנימין וירד תחלה לים: והיו שרי יהודה רוגמים אותם: אמר לו רבי יהודה לא כך היה המעשה: אלא זה אומר אין אני יורד תחלה לים. וזה אומר אין אני יורד תחלה לים. קפץ נחשון בן-עמינדב וירד לים תחלה:

ויעברו בתוך הים ומצרים רודפים אחריהם:

ויבאו

בני-ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם: וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל-תוך הים: ויט משה את-ידו על-הים וישב הים לפנות בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו: וישבו המים ויכסו את-הרכב ואת-הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא-נשאר בהם עד-אחד: ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים:

וַיַּרְא

יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל

שְׂפַת הַיָּם:

וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה אֲחוֹת אַהֲרֹן אֶת-הַתֹּף

בְּיָדָהּ וַתֵּצֶאןָ, כָל-הַנָּשִׁים אַחֲרֶיהָ בְּתֻפִּים

וּבִמְחֹלֹת:

אָמַר אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל

צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים:

אוֹתָהּ שָׁעָה בִּקְשׁוּ מַלְאֲכֵי-הַשָּׁרֵת לוֹמַר שִׁירָה

לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא: אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ-

בָּרוּךְ-הוּא:

מַעֲשֵׂי יָדַי טוֹבְעִים בַּיָּם

וְאַתֶּם אוֹמְרִים שִׁירָה

לְפָנַי:

וילנו

שלשת-ימים במדבר ולא-מצאו מים: וירב העם עם-
משה ויאמרו תנו-לנו מים ונשתה: ויצמא שם העם
למים וילן העם על-משה ויאמר למה זה העליתנו
ממצרים להמית אתי ואת-בני ואת-מקני בצמא:

ויבכו בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשר:
זכרנו את-הדגה אשר-נאכל במצרים חנם את
הקשאים ואת האבטיחים ואת החציר ואת-הבצלים
ואת-השומים ועתה נפשנו יבשה:

וידבר יהוה אל-משה לאמר: שלח-לך אנשים ויתרו
את-ארץ כנען אשר-אני נתן לבני ישראל איש אחד איש
אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בהם: וישלח אתם
משה ממדבר פארן לתור את-ארץ כנען ויאמר אלהם עלו
זה בנגב ועליתם את-ההר: וראיתם את-הארץ מה-הוא
ואת-העם הישב עליה החזק הוא הרפה המעט הוא אם-רב:
ומה הארץ השמנה היא אם-רזה היש בה עץ אם-אין
והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ: ויעלו ויתרו את-הארץ
ממדבר-צן עד-רחב לבא חמת: ויבאו עד-נחל אשכל
ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד וישאהו
במוט בשנים ומן-הרמנים ומן-התאנים:

וַיָּשֻׁבוּ

מִתּוּר הָאָרֶץ מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם: וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־מִדְבַּר פָּארָן קָדֵשָׁה וַיָּשִׁיבוּ אֹתָם דָּבָר וְאֶת־כָּל־הָעֵדָה וַיַּרְאוּם אֶת־פְּרִי הָאָרֶץ: וַיְסַפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ בָּאנוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הִיא וְזֶה פִּרְיָהּ: אֶפֶס כִּי־עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ: וַיֹּצִיאוּ דִּבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר אֹתָהּ אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִיא: וַיַּהַס כָּלֵב אֶת־הָעָם אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עָלֹה נַעֲלֶה וְיָרַשְׁנוּ אֹתָהּ כִּי־יָכוֹל נוּכַל לָהּ:

וַתִּשָּׂא

כָּל־הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא: וַיִּלֹּנוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן כֹּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם כָּל־הָעֵדָה לוּ־מַתְנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אוֹ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לוּ־מָתְנוּ: וְלָמָה יְהוָֹה מֵבִיא אֹתָנוּ אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת לִנְפֹּל בַּחֶרֶב נָשֵׁינוּ וְטַפֵּנוּ יִהְיוּ לָבַז הֲלוֹא טוֹב לָנוּ שׁוּב מִצְרָיְמָה:

קומו, תעי מדבר, צאו מתוך השממה;
עוד הדרך רב, עוד רבה המלחמה.
רב-לכם לנוע, לנוד בערבה –
ולפניכם פרושה דרך גדולה, רחבה.
רק ארבעים שנה נתע בין ההרים –
ובחול טמנו ששים רבוא פגרים.
אל-נא יעצרונו פגרי הנחשלים,
שבעבדותם מתו – נפסח על החללים!
ירקבו בקלונם סרוחים על-צרורותם,
שבכתפם נשאו ממצרים אותם.
ימתק למו חלומם, חלום רב בצלים, שומים,
דודים מלאי בשר רבים ועצומים.
עוד היום או מחר יחלק רוח קדים
עם העיט גופת אחרון העבדים.
קומו אפוא, נדים! עזבו את השממה!
אך אל-יעל קולכם, דרכו עז בדממה!
פן-צעדכם ירגיז מדבר ונרדמיו –
איש ואיש בלבבו ישמע הד פעמיו!
איש בלבבו ישמע קול אלה דבר:
"לך! היום אל-ארץ חדשה אתה עבר!
לא! לא לחם קלקל, שלו ודגן שמים –
לחם עצב תאכל, פרי עמל ידים!
לא! לא אהל תהו ועליות שחקים –
בית אחר תבנה, אהל אחר תקים!
כי מלבד המדבר תחת השמים,
עוד לאלה עולם גדול רחב ידים.
ומלבד ליל הישימון, דמי הציה –
תרגש תחת שמשו ארץ יפה-פיה".

וַעֲבָדִים הָיִינוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּבְכָל אֲתַר וַאֲתַר.
נְפוֹצִים בֵּין הָעַמִּים, נְמַקִּים בְּמַחֲשַׁכֵּי הַגָּלוּת,
מְשֻׁעְבָּדִים יוֹבְלוֹת עַל יוֹבְלוֹת בְּכָל קְצוֹת הָאָרֶץ
– לֹא יָדַעְנוּ מַרְגֹּעַ וְחַיֵּינוּ תְּלוּיִים לָנוּ מִנֶּגֶד.
וַנֵּרֶא אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִתַּחַת לְרַגְלֵינוּ, וְהִנֵּה הִיא
בַּרְזֶל, וְאֶת הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר עַל רָאשֵׁינוּ – וְהִנֵּה הֵם
נְחֻשָׁה. וַנְּהִי לְצֵל וְזַוָעָה לְכָל עַמֵּי הָאָרֶץ. וַנִּזְעַק
אֶל הָאֱלֹהִים מִתּוֹךְ מְחִילוֹת הַשִּׁעְבּוּד וּמֵעַל מוֹקְדֵי
הָאוֹטוֹ-דָה-פֶה וְלֹא נַעֲנֵינוּ. וַנִּשָּׂא בִּלְבָבֵנוּ אֶת
זַעַם חֲרוֹן עֱנוּתֵנוּ וְאֶת תּוֹחֶלֶת חֲזוֹן תְּקוּמָתֵנוּ
מִדּוֹר לְדוֹר.

וַתָּשַׁר דְּבוֹרָה וּבָרָק בֶּן-אֲבִינֹעַם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר:
בִּפְרֹעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עָם בָּרְכוּ יְהוָה:
בִּימֵי שַׁמְגַּר בֶּן-עֲנָת בִּימֵי יָעֵל חָדְלוּ אֳרָחוֹת וְהֹלְכֵי
נְתִיבוֹת יֵלְכוּ אֳרָחוֹת עֲקַלְקַלּוֹת: חָדְלוּ פְרָזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל
חָדֵלּוּ עַד שַׁקַּמְתִּי דְּבוֹרָה שַׁקַּמְתִּי אֵם בְּיִשְׂרָאֵל:
יִבְחַר אֱלֹהִים חֲדָשִׁים אָז לָחֶם שְׁעָרִים מָגֵן אִם
יֵרָאֶה וָרֹמַח בְּאַרְבָּעִים אֶלֶף בְּיִשְׂרָאֵל: אָז יְרַד שָׂרִיד
לְאַדִּירִים עָם יְהוָה יְרַד-לִי בַּגִּבּוֹרִים: מִנִּי אֶפְרַיִם
שָׁרְשָׁם בַּעֲמָלֵק אַחֲרֶיךָ בִנְיָמִין בַּעֲמָמֶיךָ: מִנִּי מָכִיר
יָרְדוּ מְחֹקְקִים וּמִזְּבוּלֻן מֹשְׁכִים בְּשֵׁבֶט סֹפֵר: וְשָׂרַי
בְּיִשָּׂשכָר עִם-דְּבֹרָה וְיִשָּׂשכָר כֵּן בָּרָק בָּעֵמֶק שֻׁלַּח
בְּרַגְלָיו: זְבוּלֻן עַם חֵרֵף נַפְשׁוֹ לָמוּת וְנַפְתָּלִי
עַל מְרוֹמֵי שָׂדֶה: בָּאוּ מְלָכִים נִלְחָמוּ אָז נִלְחֲמוּ
מַלְכֵי כְנַעַן בְּתַעְנַךְ עַל מֵי מְגִדּוֹ בֶּצַע כֶּסֶף לֹא
לָקָחוּ: נַחַל קִישׁוֹן גְּרָפָם נַחַל קְדוּמִים נַחַל קִישׁוֹן:
תִּדְרְכִי נַפְשִׁי עֹז:

כֵּן יֹאבְדוּ כָל-אוֹיְבֶיךָ יִשְׂרָאֵל
וְאֹהֲבָיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ:

וְהִיא שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ. שֶׁלֹּא אֶחָד בִּלְבָד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ. אֶלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ וְהַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם:

עַל דַּעַת עֵינַי שֶׁרָאוּ אֶת הַשְּׁכֹל
וְעָמְדוּ זְעָקוֹת עַל לִבִּי הַשָּׁחוּחַ,
עַל דַּעַת רַחֲמַי שֶׁהוֹרוּנִי לִמְחֹל,
עַד בֹּאוּ יָמִים שֶׁאֶלְמַד מִלִּסְלֹחַ, –
נָדַרְתִּי הַנֶּדֶר: לִזְכֹּר אֶת הַכֹּל,
לִזְכֹּר – וְדָבָר לֹא לִשְׁכֹּחַ.

דָּבָר לֹא לִשְׁכֹּחַ – עַד דּוֹר עֲשִׂירִי,
עַד שֹׁךְ עֶלְבּוֹנִי, עַד כֻּלָּם, עַד כֻּלָּהֶם,
עֲדֵי יִכְלוּ כָּל-שִׁבְטֵי מוּסָרִי, –
קוֹנָם, אִם לָרִיק יַעֲבֹר לֵיל הַזַּעַם,
קוֹנָם, אִם לַבֹּקֶר אֶחֱזֹר לְסוּרִי
וּמְאוּם לֹא אֶלְמַד גַּם הַפַּעַם.

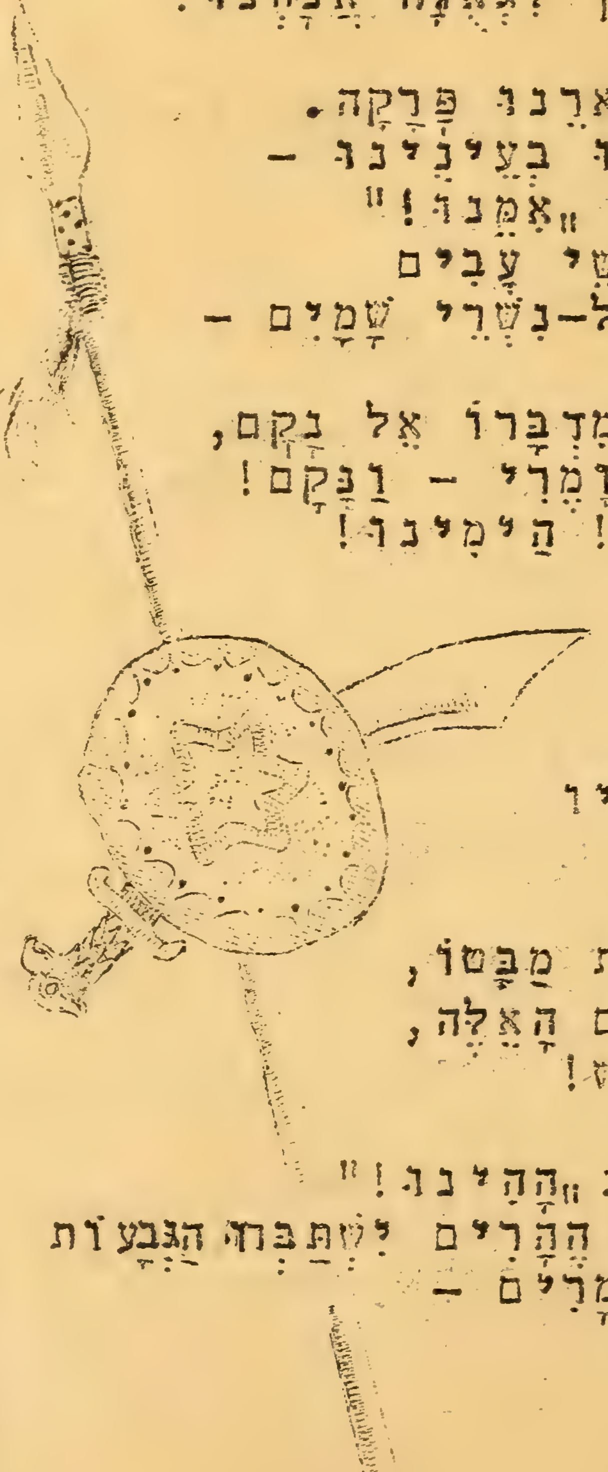

שעה ההיא –

ואחוזי פריץ אונים זקיצו אדירי אימה,
פתע פתאם יתנער דור עזוז וגבור דור גבור מלחמה
ועיניהם ברקים ופניהם להבים –
וידיהם לחרבות!
והרעימו אדירים בקולם, קול ששים רבבה,
קול קורע הסערה ובנהמת המדבר הזועף יתחרה,
וסביבם נשערה, וסביבם נזעמה.
הם קראים:

„אנחנו גבורים!
דור אחרון לשעבוד וראשון לגאלה אנחנו!
ידנו לבדה, ידנו החזקה
את-כבד העל מעל גאון צוארנו פרקה.
ונזקף ראשנו שמימה ויצרו בעינינו –
ונערק למדבר ונאמר לציה „אמנו!"
על ראשי הצורים בין מפלשי עבים
שתינו ממקורו הדרור עם כל-נשרי שמים –
ומי אדון לנו?!
גם-עתה – אם-סגר עלינו מדברו אל נקם,
כמעט נגע בנו שיר עזוז ומרי – ונקם!
לחרבות! לרמחים! התאחדו! הימינו!
על אף השמים וחמתם –
הננו ועלינו –
בסערה!"

„הננו ועלינו!
אם-אסף האל מעמנו את ידיו
וארנו ממקומו לא-ימוש –
נעל-נא אפוא בלעדיו!
ותחת עין זעמו, לברק חמת מבטו,
נרד לפנינו תועפות ההרים האלה,
ופנים נתראה באויב החמוש!
האזינו!
הסערה גם-היא קוראת לנו: „היינו!"
לחרבות! לרמחים! יתפרקו ההרים ישתברו הגבעות
או יפלו פגרינו חמרים חמרים –
הננו ועלינו
ההרה!" – – – –
– – – – – – –

רעיוננו.

לשנות את פני העולם, לשים קץ לשעבוד אדם באדם, והקץ נעוץ בחביון הדורות. מתי נולדנו? בשעה שנצרץ כבוד ראשון האש בלב העבד. מתי הרימונו את הדגל? בשעה שהתקוממנו המשפל הראשון נגד משפילו. שבע נפל ושבע נקום, כי עמנו הצדק ושחרור האדם.

קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים:

רחל מבכה על-בניה

מאנה להנחם על-בניה כי איננו:

מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה:

כי יש שכר לפעלתך ושבו מארץ אויב:

ויש-תקוה לאחריתך ושבו בנים לגבולם:

שאי סביב עיניך וראי כלם נקבצו באו לך:

בניך מרחוק יבאו ובנתיך על-צד תאמנה:

אז תראי ונהרת ופחד ורחב לבבך:

מי-אלה כעב תעופינה וכיונים אל-ארבתיהן:

כי-לי איים יקוו ואניות תרשיש להביא בניך מרחוק:

ופתחו שעריך תמיד יומם ולילה לא יסגרו:

וְאַתֶּם הָרֵי יִשְׂרָאֵל עַנְפְּכֶם תִּתֵּנוּ וּפֶרְיְכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי
יִשְׂרָאֵל כִּי קֵרְבוּ לָבוֹא: כִּי הִנְנִי אֲלֵיכֶם וּפָנִיתִי
אֲלֵיכֶם וְנֶעֱבַדְתֶּם וְנִזְרַעְתֶּם: וְהִרְבֵּיתִי עֲלֵיכֶם אָדָם
כָּל-בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה וְנוֹשְׁבוּ הֶעָרִים וְהֶחֳרָבוֹת
תִּבָּנֶינָה: וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם מִן-הַגּוֹיִם
וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל-הָאֲרָצוֹת וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל אַדְמַתְכֶם:
וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וַהֲסִרֹתִי
אֶת-לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר: וִישַׁבְתֶּם
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתֵיכֶם:

עוּרוּ, הַצּוֹפֶה יִקְרָא;
מֵרֹם מִגְדָּל קוֹלוֹ יִשָּׁמַע:
הִתְעוֹרְרִי, יְרוּשָׁלַיִם!

עוּרִי, כִּי בָא דוֹדֵךְ!
עוּרוּ, פָּנָיו קַבְּלוּ!
הַלְלוּיָהּ!
לִקְרַאת הַנֵּצַח הִכּוֹנוּ!
עוּרוּ, צְאוּ-נָא לִקְרָאתוֹ!

בָּרוּךְ ה׳ עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי
הַגֶּפֶן וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל
אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה
שֶׁהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ
לֶאֱכוֹל מִפִּרְיָהּ וְלִשְׂבּוֹעַ
מִטּוּבָהּ:

שִׁירִים לְאַחַר סְעוּדָה

אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא.
אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי.
אֵלִיָּהוּ הַגִּלְעָדִי.
בִּמְהֵרָה יָבֹא אֵלֵינוּ.
עִם מָשִׁיחַ בֶּן-דָּוִד:

פִּתְחוּ-לִי שַׁעֲרֵי-צֶדֶק אָבֹא-בָם אוֹדֶה יָהּ:
זֶה-הַשַּׁעַר לַה׳ צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ:
אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי-לִי לִישׁוּעָה:
אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה:
מֵאֵת ה׳ הָיְתָה זֹּאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ:
זֶה-הַיּוֹם עָשָׂה ה׳ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ:

בְּשׁוּב ה׳ אֶת-שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים: אָז
יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אָז יֹאמְרוּ
בַגּוֹיִם הִגְדִּיל ה׳ לַעֲשׂוֹת עִם-אֵלֶּה: הִגְדִּיל
ה׳ לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים: שׁוּבָה ה׳ אֶת
שְׁבִיתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב: הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה
יִקְצֹרוּ: הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ-הַזָּרַע בֹּא-
יָבֹא בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו:

אֶשָּׂא עֵינַי אֶל-הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי
מֵעִם ה׳ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אַל-יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ
אַל-יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא-יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר
יִשְׂרָאֵל: ה׳ שֹׁמְרֶךָ ה׳ צִלְּךָ עַל-יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם
הַשֶּׁמֶשׁ לֹא-יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: ה׳ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל-רָע
יִשְׁמֹר אֶת-נַפְשֶׁךָ: ה׳ יִשְׁמָר-צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם:

לצאנו ממצרים,
נרימה נס הדרור!
נחפז, נשא רגלים,
חיש, עד הבקר אור.
נרימה נס,
נריע-נא!
יוצאים אנחנו
ביד רמה!

שאו, שאו עינים!
מצרים שם ירדף...
נבקע הים לשנים –
עמד, הים, משטף!
נרימה נס,
נריע-נא!
עוברים אנחנו
ביד רמה!

הדרך עוד נמשכת –
אך אל-נא נבהל!
בשיר מה-קל ללכת
לארץ-ישראל!
נרימה נס,
נריע-נא!
עולים אנחנו
ביד רמה!

בצאת ישראל ממצרים   בית יעקב מעם לעז:
היתה יהודה לקדשו   ישראל ממשלותיו:
הים ראה וינס   הירדן יסב לאחור:
ההרים רקדו כאילים   גבעות כבני-צאן:
מה-לך הים כי תנוס   הירדן תסב לאחור:
ההרים תרקדו כאילים   גבעות כבני-צאן:
מלפני אדון חולי ארץ   מלפני אלוה יעקב:
ההפכי הצור אגם-מים   חלמיש למעינו מים:

קָרֵב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה ·
רָם הוֹדַע כִּי לְךָ הַיּוֹם אַף לְךָ הַלַּיְלָה ·
שׁוֹמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה ·
תָּאִיר כְּאוֹר יוֹם חֶשְׁכַּת לַיְלָה:

אֵין אַדִּיר כַּה׳ · וְאֵין בָּרוּךְ כְּבֶן-עַמְרָם ·
אֵין גְּדוֹלָה כַּתּוֹרָה · וְאֵין דְּגוּלִים כְּיִשְׂרָאֵל:
מִפִּי אֵל · וּמִפִּי אֵל · יְבֹרָךְ יִשְׂרָאֵל:
אֵין הָדוּר כַּה׳ · וְאֵין וָתִיק כְּבֶן-עַמְרָם ·
אֵין זַכָּה כַּתּוֹרָה · וְאֵין חֲכָמִים כְּיִשְׂרָאֵל:
מִפִּי אֵל · וּמִפִּי אֵל · יְבֹרָךְ יִשְׂרָאֵל:
אֵין טָהוֹר כַּה׳ · וְאֵין יָחִיד כְּבֶן-עַמְרָם ·
אֵין כַּבִּירָה כַּתּוֹרָה · וְאֵין לַמְדָנִים כְּיִשְׂרָאֵל:
מִפִּי אֵל · וּמִפִּי אֵל · יְבֹרָךְ יִשְׂרָאֵל:
אֵין קָדוֹשׁ כַּה׳ · וְאֵין רַחוּם כְּבֶן-עַמְרָם ·
אֵין שְׁלֵמָה כַּתּוֹרָה · וְאֵין תְּמִימִים כְּיִשְׂרָאֵל:
מִפִּי אֵל · וּמִפִּי אֵל · יְבֹרָךְ יִשְׂרָאֵל:

אַדִּיר בִּמְלוּכָה · בָּחוּר כַּהֲלָכָה · גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ:

לְךָ וּלְךָ · לְךָ כִּי לְךָ · לְךָ אַף לְךָ ·
לְךָ ה׳ הַמַּמְלָכָה · כִּי לוֹ נָאֶה · כִּי לוֹ יָאֶה:

יָחִיד בִּמְלוּכָה · כַּבִּיר כַּהֲלָכָה · לִמּוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ:

לְךָ וּלְךָ · לְךָ כִּי לְךָ · לְךָ אַף לְךָ ·
לְךָ ה׳ הַמַּמְלָכָה · כִּי לוֹ נָאֶה · כִּי לוֹ יָאֶה:

תַּקִּיף בִּמְלוּכָה · תּוֹמֵךְ כַּהֲלָכָה · תְּמִימָיו יֹאמְרוּ לוֹ:

לְךָ וּלְךָ · לְךָ כִּי לְךָ · לְךָ אַף לְךָ ·
לְךָ ה׳ הַמַּמְלָכָה · כִּי לוֹ נָאֶה · כִּי לוֹ יָאֶה:

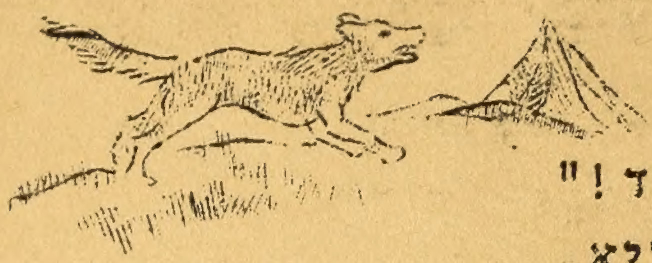
....

עַל גֶּבַע רָם, עַל רֹאשׁ הַתֵּל,
חָלִיל רוֹעֶה שָׁם מְחַלֵּל
מִזְמוֹר חָדָשׁ לְיִשְׂרָאֵל.
וְלָרוֹעֶה רַק אֹהֶל בַּד,
וְלוֹ רַק גְּדִי, רַק גְּדִי אֶחָד.
חַד גַּדְיָא.

קָפַץ וּבָא חָתוּל בְּיֵלֵל:
„תְּנוּ גַּם לִי מָקוֹם בַּתֵּל;
מִכָּאן, לֹא אֵשֵׁב בְּטַל".
עָנוּ הַשְּׁכֵנִים פֶּה אֶחָד:
„בְּחֵפֶץ לֵב, חָתוּל נֶחְמָד!"
חַד גַּדְיָא.

בָּא כֶּלֶב הָב צוֹהֵל, שׁוֹאֵל:
„הַאֵין גַּם לִי מָקוֹם בַּתֵּל?
שָׁמֹר אֶשְׁמֹר יוֹמָם וָלֵיל."
עָנוּ בְּזֶמֶר פֶּה אֶחָד:
„תֵּן יָד, חָבֵר, הַב לָנוּ יָד!"

חַד גַּדְיָא.

וּמִי זֶה בָּא! שְׁתִיל-מַקֵּל!
„חֶלְקִי, חֶלְקִי גַּם לִי בַּתֵּל;
אֶצְמַח לִפְרִי, אֶגְדַּל לְצֵל."
עָנוּ בְּזֶמֶר פֶּה אֶחָד:
„פְּרִי וָצֵל, כַּמָּה נֶחְמָד!"

חַד גַּדְיָא.

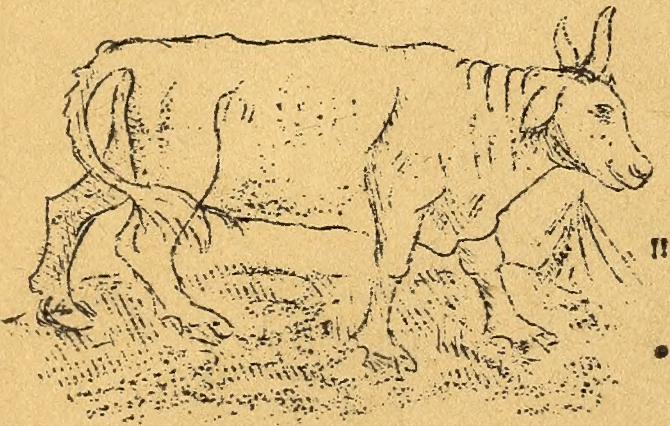
רֹאשׁ יָצְאָה מִמַּאֲפֵל:
„יְהִי אוֹר וָחֹם בְּכָל הַתֵּל,
לִקְלוֹת, לִצְלוֹת וּלְבַשֵּׁל."
עָנוּ בְּזֶמֶר פֶּה אֶחָד:
„גַּם אוֹר, גַּם חֹם, הִנֵּה בָּא-גָד!"

חַד גַּדְיָא.

וּפֶלֶג זַךְ שָׁט, מְמַלֵּל:
„קְחוּ, מְשֹׁכוּנִי עַד הַתֵּל,
יְהִי אָז מַשְׁקֶה לְהַלֵּל."
עָנוּ בְּזֶמֶר פֶּה אֶחָד:
„מַה-טּוֹב כִּי פֶּלֶג מַיִם שָׁט!"

חַד גַּדְיָא.

אָז בָּא שׁוֹר, אַט מִתְנַהֵל:
„חוֹרֵשׁ אֲנִי אֶת כָּל הַתֵּל!
הֲיֵשׁ כָּמוֹנִי בֶּן עָמֵל?"
עָנוּ כֻּלָּם: „הֵידָד, הֵידָד!
אִם לֶחֶם לָנוּ – לֹא נִפְחָד!"

חַד גַּדְיָא.

חד גדיא · חד גדיא · דזבין אבא בתרי זוזי:
חד גדיא · חד גדיא:

ואתא שונרא ואכלה לגדיא · דזבין אבא בתרי זוזי:
חד גדיא · חד גדיא:

ואתא כלבא ונשך לשונרא · דאכלה לגדיא · דזבין אבא
בתרי זוזי: חד גדיא · חד גדיא:

ואתא חוטרא והכה לכלבא · דנשך לשונרא · דאכלה
לגדיא · דזבין אבא בתרי זוזי: חד גדיא · חד גדיא:

ואתא נורא ושרף לחוטרא · דהכה לכלבא · דנשך
לשונרא · דאכלה לגדיא · דזבין אבא בתרי זוזי:
חד גדיא · חד גדיא:

ואתא מיא וכבה לנורא · דשרף לחוטרא · דהכה לכלבא ·
דנשך לשונרא · דאכלה לגדיא · דזבין אבא בתרי
זוזי: חד גדיא · חד גדיא:

ואתא תורא ושתא למיא · דכבה לנורא · דשרף לחוטרא ·
דהכה לכלבא · דנשך לשונרא · דאכלה לגדיא · דזבין אבא
בתרי זוזי: חד גדיא · חד גדיא:

ואתא השוחט ושחט לתורא · דשתא למיא · דכבה לנורא ·
דשרף לחוטרא · דהכה לכלבא · דנשך לשונרא · דאכלה
לגדיא · דזבין אבא בתרי זוזי: חד גדיא · חד גדיא:

ואתא מלאך־המות ושחט לשוחט · דשחט לתורא · דשתא
למיא · דכבה לנורא · דשרף לחוטרא · דהכה לכלבא · דנשך
לשונרא · דאכלה לגדיא · דזבין אבא בתרי זוזי:
חד גדיא · חד גדיא:

וְאָתָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְשָׁחַט לְמַלְאַךְ־הַמָּוֶת · דְּשָׁחַט לְשׁוֹחֵט · דְּשָׁחַט לְתוֹרָא · דְּשָׁתָא לְמַיָּא · דְּכָבָה לְנוּרָא · דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא · דְּהִכָּה לְכַלְבָּא · דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא · דְּאָכְלָה לְגַדְיָא · דִּזְבַן אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי: חַד גַּדְיָא · חַד גַּדְיָא:

חֲסַל

חֲסַל סִדּוּר פֶּסַח כְּהִלְכָתוֹ · כְּכָל
מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ · כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסַדֵּר
אוֹתוֹ · כֵּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ · זָךְ שׁוֹכֵן
מְעוֹנָה · קוֹמֵם קְהַל עֲדַת מִי מָנָה · בְּקָרוֹב
נַהֵל נִטְעֵי כַנָּה · פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרִנָּה:

…ל ע״י גסטטנר חיפה
…וב נורדוי 34 .